

(21)

Res hui nobis est cum hereticis nō antiquis illis, qui mīmo^m et nuptias negabant, sed cum illis qui eas volunt, et amplectunt^r mīmo^m ad voluptatem tñ; nō ad sctificationē, isti sūt luxu^m, rari et calumniati, qui admittentes mīmo^m negāt tñ eē sacra q̄ noue legis grām conferat, et q̄ negāt. (Cui dixi) cū illi nō, tñ est, Probabimus p̄ hanc veritatem q̄ mīmo^m sūt sacra^m noue legis vniuoce cum alijs. 6. et grām eē conferat, ex eorū principijs, ad hōiōz (ut tñ) / et 2. ex principijs Catholicis - isti q̄ hereticū dñi tñia requiri ad rōnē sacra noue legis. q̄ sit sig^m q̄ sūt q̄ christo institutum, q̄ grām conferat, hīc tñia probabim⁹ conuenire mīmo^m. et ita satisfierī oībz partib⁹ p̄ h^{ic}. / P. q̄ sit sig^m catholicum est ex paulo ad eph. 5. sacra^m hoc mag^m est, ego autē dico vobis in christo et ecc^l. siue n. dicat Paulus sacra^m siue mīmo^m (ut uigent heretici) sig^m est cōiunctiois christi et ecc^l. Vide de hoc p̄ dominicū de p̄to in. 4. to. 2. d. 26. q. 2. ar. 1. dicentē in q̄bz et quā sit sig^m seu fig^a. et à quō t̄p̄e et quomodo et expendemus hunc locum Pauli; sicut n. Adam solus sig^m car^m christi et adumbrabat illum, ut ex locis script⁹ multis hī, et eua ecc^l. que sūt educta de latere christi, sūt eua de costā Adā, ita eē cōiunctio utriusq̄ adumbrabat cōiunctio⁹ christi et ecc^l. / nec solus Adā et eua cōiunctio hoc adumbrabat, sed et cuiuscūq̄ viri et femine, q̄ mīmo^m cōiungunt^r, ut ex loco Pauli colligi, qui de oībz cōiugatis loquit^r - hoc idē tenet oēs scti. Tertull. lib. de monogamia. Aug. lib. 9. q. 9. / et som. 4. in numerat. ouerap. Amb. et alij oēs, q̄mo et heretici hoc fatent^r aperte ut Melancthon de locis cōiug. lib. de capti. babil^{ca}. / et de hoc nō dubium nā hoc idē dānt et sacra^m veteris legis q̄ fuerint supra. potiori q̄ rōne mīmo^m. / Leo mag^m Papa in ep̄ta ad constantinopolitana^m /

Loco pauli eph. 5. q̄ sic exp̄m, sacra^m hoc mag^m est post cōiunctio⁹ x̄ et ecc^l. uel in lege christi et lege gr̄e q̄ dicit Paulus vos cōiuges ad plura tenet^r q̄ Adam et eua, q̄ mīmo^m est mag^m. postea cōiunctio⁹ x̄ et ecc^l quā sig^mat, mag^m. mīmo^m, est nūc, re^l. sūt t̄p̄s in lege nāq̄ uel veteri. /

declarat hoc amplius lectio greca q̄ latina q̄ dicit τὸ μυστήριον τοῦ
μυστήριον ἐστὶν ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστόν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν in christum et

ecc̄, in accusativo, ad denotandam relationem que est in
m̄ij ad cōiunctionē ch̄ij et ecc̄. tanq̄ signi ad signatum,

et certe quodam melius potest illa verba in accusa q̄ in matth.

Beatus Lutherus uiget q̄ ibi sacra nō sunt q̄ m̄ijmo. sed pro
iunctione ch̄ij et ecc̄. et hanc dicit demonstrari ab Ap̄to per

illud q̄ nōm̄ hoc nō m̄ijmo. sed hoc est cōtra stōy expōnes

et textum q̄m, qui aperte q̄m ostendit. Vide sc̄tū ubi sup̄.

Beatus Lutherus q̄ in sacra sc̄p̄ accip̄ aliq̄n sacra. pro sig

tn̄, aliq̄n pro signata, exempla passim se offerūt in sacra

in apocalyp̄. et alibi. et ita dicit hic sc̄m̄ malij locij accipi pro

signato. s. cōiunctione ch̄ij et ecc̄. nō pro signo,

sed retrahat siḡ. cōtra q̄m, si hic accip̄ pro signato. s. cōiunctō

q̄ istius cōiunctionis est aliq̄d siḡ. nō nisi m̄ijmo. ut ex

lo colligit̄. q̄m. 1.

quod m̄ijmo. sit institutum à deo constat gen. 2. q̄ d̄ct̄

statum et confirmatus ps̄. 10. 2. in m̄ijmo. et math. 19. addit̄.

qd̄ deus cōiungit homo nō separet

quod gr̄a cofecit ps̄. ^{desiresacra} sacror̄ multas sunt gr̄a, quedā sunt que

in hie siḡant ut vasa, vestes, q̄. aliqua que siḡant quidem

sed ex solij institutione ut ceremonis, et hoc nullas cofecit gr̄a

alia que siḡant ex dei institutione, h̄c est m̄ijmo. et ita alia

6. sacra ^{ta} instituta. n. est adeo ad siḡada ch̄ij et ecc̄. cō

iunctionē. (Vide loca que Rophensis et Elchius aduicunt ad

hoc p̄bandum ex sc̄p̄. sacra. s. q̄ m̄ijmo. cofecit gr̄a. et q̄m̄

in sc̄p̄. hoc nō aperte reperiat, tñ sic in extraditione

declarat̄ ecc̄. sius ē alia que ecc̄. tenet de sacra

aliq̄n, et n̄a effecta, nō exp̄se cōtinet̄ in sacris h̄is. 1.

Hilari. can. 13. in matth. Amb. ibidem. Chast. ser. 20. Les magis. epte

q̄ in illud euang. de eunuch. Theodor. ibidē. cona. floren. 1.

... non est sacra, neque conferuntur
... de illo continentur
... posse dicitur
... cas, et potest
... dicitur, et de ne
... dicitur

Sp. qd si nymom non conferret gratia sequeretur qd lex gr̄is eēt
dicitur lege veteri. nam cū in lege veteri moyses permiserit
libellum repudij et uxorem pluralitatem, et in noua nō permitantur
sed reducentur etiam nymom ad pristinum suum candorem quē
fuit in lege nāq̄ integre, et adhuc p̄maneat rebellio carnis
cōtra sp̄m, et concupiscentia sicut in lege veteri, si nō daretur
gr̄a in nymom que huic concupiscenti obuiet, et dicitur lex gr̄is
q̄d lex veteris cōtra paulus. q̄d q̄d in lege noua dari gr̄a p̄
nymom, in lege aut nāq̄ nō erat nec q̄d concupiscentia tunc
erit ligata voluntati et vōtā rōm p̄ iustitiam originalē.
sic Aug. 19. de uirg. dei. lib. 6. 1. de nuptijs et cōcu. c. 3. et
alibi dicit qd etiam nō tñ restaurauit nymom in lege gr̄is q̄d
tunc ad vinculum, sed q̄d tñ ad
inducit obligatio? noua quā inducat gr̄as.

neq̄ sufficit dicere qd ad hoc sufficit gr̄a in cō, que cōfugit
cōtra alia opera facienda, nā cum hoc malus proueniat ex
concupiscentia, oportuit gr̄as sp̄ales dare que sūt peculiaris
medicina, sicut et oīa alia sacra sūt peculiaris effectus.

v Virtus vero lutheri discipulū. m̄bit p̄bare nymom nō ēē
sacra. inde qd eccl̄a p̄hibet usum illius aliq̄bq̄ annis q̄d
q̄d p̄hibet 2° nuptias, aut qui 2° nō duxit uxore ad
ingressu eccl̄e aut alijs p̄uilegijs, et p̄hibet clandestina,
ut Rex patens ex cōsilio neocastren. et ex grege. 1. c.
30. q. . c. appellatus. et alibi. / sed responsio est
facilis, qd eccl̄a nō p̄hibet usum legitimū nymom. sed abusu
sicut in oībq̄ alijs sacra. qd qui sc̄a sum sc̄a debent
exequi. / sed qd geretur dicit hoc ēē inuētū a grege. 1. c.
nymom ēē sacra. p̄basanc veritate ex Aug. multis in
locis et alijs. / et post gregem ex multis canōibq̄. cōsilijs p̄ibq̄
et tandē ex cōfirma traditio asp̄e aptat.

ex bre'dictio quadam bre'dixit adq' et eius dixit crescere
et multiplicari in volum^{aliquo} q' dedit illi^{dei} aliquid domi super
nates. s. gratias, et ita q' hanc det semp' in m'imo. / sed hoc
est nullius momenti, q' et bre'dixit p' d'ca' maris et alijs crea-
turis irrationalibz, quae no' erat capaci' suus domi. / et
p' q' sequeretur q' ab prima sui institutio. et sacra m'imo
suis nunc est, si gratiam ab illo tunc conferret. / unde
no' magis valet, q' ad p' respondant q' bre'dictio dei
effectus in o'bz creaturis a' dispone' suscipientibz, suis
actiones agentibus naturis, et ita cu' solus homo est capax
soli illi illas dedit, alijs aut creaturis no'.

v aliqui volunt p' hanc exco'cilio florentino m'imo. locu' illu'
Pauli ad ephe. s. intelligi de sacra noue legis, q' matim^m ser-
uare et q' illud dicit paulus, q' co'ciliu' dicit. 7^m sacra. est
m'imo. qd est sigⁿ co'unctionis ch'ij et ecc^e ut dicit Paulus
sacra hoc mag^m est, ego aut dico in d'co et ecc^e. 7^m sed p' dicit
q' co'ciliu' allegauit paulus no' ad p'bandu' ee sacra noue legis
in sensu in quo ipm co'ciliu' decreuit ee sacra. / sed ad p'bandu'
qd ee sigⁿ co'unctionis ch'ij et ecc^e, et hoc tm' h' exp'and
v m'imo. no' tm' h'et q' m'isione q' sp'antibz, sed et sp'antibz, ut
p' - 117. eralibi.

v adu' h'eresi d'com. q' no' numerat m'imo. inter alia sacra
n^o. q' d'com, numerauit ibi d'com sacra. q' fauunt ad m'isione
ecc^e. / qua' ipe volebat probare, uel numerat sacra que
denovo instituit, no' aut q' iam erat ut m'imo. qd iam
instituitur ab o'is creatore, q'quis no' conferret gratias.
v sacra matim^m. d' sacra noue legis no' q' noua sed d'enuo q' m'isione
uel ap'atu', sicut in hac o'ne euag^m. d' lex noua, et sigⁿ d'com
m'ada^m noue de vobis, no' noua noua institutio. sed noua q' m'isione
gatione.

ep'e euag'isti, credo, m'imo claudesi, no' fuisse m'imo. dicit. n. euag'isti. filios in eo h'et no' ee legitimos sed sp'antibz, nunc
nunc s' omi vera m'imo. no' e' dubitandum exp'ans sacra, illa q' fauunt inter christianos. c. h'ic s'bn. 32. q. 2. cap' d'
tole. 7. 34. d. o. us qui exco'c. tole. 2. c. veniens in. i. des'p'at. Amb. ad s'binus ep'ta 13. c. d' nobis d'com
des'p'at. c. 2. dem'imo. d'trato.

Sed q̄ nō facilis est hęc p̄uincia ^{7 probare} n̄s, n̄s m̄j m̄m̄. ēē sacra^m nouę legis
 gr̄am conferens ex opere operato, siuis alia. 6. sacra, Ideo hoc
 amplius declaramus, pro cuius intellig. p̄mittō m̄j m̄m̄ q̄ in
 sui p̄uincia institutione, qua fuit in p̄uincia t̄restri institutus
 a deo n̄t̄ n̄s p̄uincia posse dubius modis cōsiderari, ut
 res quadam seu opus n̄s, et ut sig^m cōiunctionis ch̄ij et ecc̄e
 quam a sua p̄uincia institutione adumbrabat, ut dicit Paulus ad eph̄.
 5. (et hoc 2. m̄o ad huc ducta, ut sig^m significans tm̄ et m̄i c̄
 efficiens, et ut sig^m significans et efficiens simul. sim p̄p̄t.

1^a m̄j m̄m̄. p̄uincia p̄uincia institutione, qua institutum est a deo
 n̄t̄ n̄s p̄uincia fuit nō solum res seu opus n̄s, sed signus
 cōiunctionis ch̄ij et ecc̄e et n̄s diuine et sumare in ch̄io,
 hęc patet ex Paulis et ex iam dictis.

2^a m̄j m̄m̄. post aduentum ch̄ij in carne mansit idem n̄dum
 ut res seu opus n̄s, sed ut sig^m cōiunctionis ch̄ij et ecc̄e, hęc
 est clara, et manifestat amplius ex cōparatione ad alia signa
 veteris legis, que cessarūt in aduentu ch̄ij, ut circūcisio, agnus
 paschalis, serpens Er̄ny Et. hęc n̄ ideo cessarūt q̄ instituta
 fuerūt in signa tm̄, unde aduentu s̄e re signata. s. ch̄io
 cessare oportebat, sed m̄j m̄m̄. cum institutum fuerit a deo
 nō tm̄ ut sig^m sed ut res n̄s nec̄. s. cōiunctionis sumare pro,
 pagatio n̄s, et hęc nec̄. s. adhuc s̄et, nō cessarūt m̄j m̄m̄. et
 ideo adhuc in lege gr̄e est sig^m eiusdem cōiunctionis ch̄ij et ecc̄e
 iam facte, sicut alia signa veteris legis si maneret, adhuc
 eēt signa rei iam exhibita, siuis amea rei exhibenda

3^a p̄p̄o m̄j m̄m̄. ut res quadam est opus n̄s et s̄ius actus, per
 ficit post aduentum ch̄ij, sicut oia alia n̄s opa, et oēs
 alij s̄ius actus morati boni. s. dare elem̄t. Resumere, orare, et
 oia opa c̄sal. s̄is nunc p̄fectiora q̄ in lege n̄s uel veteri, sic et
 ducere uxore erit nunc p̄fectius et meriti b̄m̄. magis q̄ actus
 morati boni de se. 1.

¶ propterea magis ut signum est, auctum est et factum magis effectum
non ut signum significans tantum, sed quod non magis significat nunc exhibito
quam antea, sed ut signum efficiens, quod aliquid nunc facit quod non
antea, hoc est gratias conferens ex se et ex opere operato. hoc est
simili, si circumcisio duraret in lege gratia, daret gratias ex opere
et esset sacramentum nove legis, (ut est sermo eius) sicut baptismus qui
illi successit datur illas. / quod cum magis daret in lege gratia,
gratias. / et tunc alio ex parte gratia que erat in lege veteri et magis
dabat gratias, et tunc nunc, et si quis tunc per se conferret sacramentum
nove gratia illi ex se daret, nunc autem datur. / quod idem est
in magis. accipimus. n. bene virtute a passione christi decipimus
carere fuerunt sacramentum. / quod debemus ipso, qui ante passionem
christi non tantam gratiam conferrebat sicut postea mortuus christi
tunc daretur, quod semper datur gratias ex opere operato, et tunc in
ratione signi non creuit, quod sicut nunc significat mortem et sepulchrum
christi, ita et ex parte passionem christi significabat. /

Sicut ergo quod sicut passio christi dedit virtutem signis et
sacramentis que de novo instituitur, ita est magis quod datur ad
in lege gratia, sicut daret et alijs signis veteris legis sicut
et tunc (ut dictum est) / est quod magis signum circumcisio
magis christi et ecclesie. / testis instituitur adeo in principio mundi gen.
et apud christum expectatum. / in nuptijs quod in lege
et tunc. / et datur gratias ex opere operato quod currit post christum
ergo est sacramentum nove legis vere et legitime sicut alia. / quod
in significacione est effectius omnibus alijs, quod quod signum rei
et superat omnia alia, sicut in carnatione christi, quia adumbrat
est quod et maxime misterium christi

¶ Unde concedat magis esse sacramentum conferens gratias, quod non
sunt medicinas contra peccatum et vitium, et sicut vitia et peccata

7. et septem vir^{tes} cōtrarij illis, via oportebat eē .7. remedia
 et qd illud sept^m remedijs qd deficiū sūt sacra^m m^oij monij, imp
 tal^r ex suff^a. 7. vitioz et remedijs cōtra illa, ~~nam~~ vir^{tes}
 sum, fides, spes, cha^{tas}, prudentia, justia, fortitudo, Grantia,
 quibz sunt .7. vitia opp^{ta} et cōtra illa sunt septem remedia .f. sep
 tem sacra^m cōtra infidelitē bap^mg, cōtra^{reperatio} extrema vnde is
 cōtra inuidiam duga^a que correspondet cha^{tas} cōtra imprudentia
 orda qd correspondet prudentia, cōtra inuētiā spernā^a qd correspondet
 justia, cōtra infirmitudinē cōfirmā^a qd correspondet forti^m cōtra
 intemperantiā m^oimō^m qd correspondet Grantia, ecce quatuor
 ex hanc supra^a vitulūm et vitioz opp^{ta} ponere septem sacra^m
 qd septē vitulibz respōdeant, et sūt medicina cōtra septē
 vitia, et p^{ter} ea sex p^a sacra^m, nullus p^t statui sep^{mo} loco p^{ter}
 m^oimō^m qd est remedijs cōtra 7^m vitium .f. intemperantiā
 qd m^oimō^m est 7^m sacra^m noue legis et ita cōferri grāz suūvalia
 sex ex opere (ut aiunt) operato.

damascenus.

facit pro hac veritate qd dicit B. Jo. damascenus lib. 2. c. 30. et
 lib. 4. c. 28. qd si Adam et eua nō peccassent deus nō instituisset
 m^oimō^m et nuptias, qd tunc ch^{is} nō erat venturus in carnē nec
 cōiundatus sibi nām sumā et ecc^a, qd cuius cōiundationē p^{er}
 figurabat m^oimō^m, sed alia via propagasset grā sumā si
 perseverasset in innocētia, / qd tū inquit, peccavi primus homo
 et nec^m fuit ch^{is} incarnari ad peccati abolitionē, p^{ro} eo deus
 instituit m^oimō^m et cōiundatō^{es} viri et uxoris, que eēt sig^m et
 umbra illius futūz cōiundatōis ch^{is} cū nām sumā, et cū ecc^a
 et sacra^m voluit propagare grā sūmā - hęc de neqz obstat, inq^{ue},
 qd prius instituerit m^oimō^m qd peccasset p^{ri} homo, qd hoc fecit deus p^{ro}
 cū illis peccaturus, qd si nō peccasset, nō instituisset, m^oimō^m. n.
 instituit deus eoz, que facturus erat cū sōmine in statu inno
 centis si perseverasset, qd sciebat illuz statim defecturum

ab illo statu, ideo qd oia ordinariis sup. Jais pecc, qd futurum
 presciat. / Hec Damasceni in semia, que quidem si vera
 sunt, satis comedat mjmom. In quo deus tanq in signo et omnia
 nobis ostendere voluit filij sui incarnatione, que beneficiorum
 in hoies max^m exp^m fuit ac origo. et puto qd damasceni
 in hoc no ee singulari errotus, sed illi adhesionem aliorum
 uel doctores, aut illis ab alijs accepisse, qd qd nemine alium
 viderim ee qui hoc aserat. s. deum no instituturum mjmom.
 si homo no peccasset, sed alia via nobis oculta propagatam
 gns humanum, est tn opimo probabilis, pro qua no decem
 rones aut aliquot stoq uel sacre pagine loca si indagent ad
 illius persuasionem. ubi hec verba damasceni et hoc latius
 facit hęc semia damasceni pro expone illius loci Pauli ad eph^o.
 sacra^m hoc mag^m est ego aut dico in dno epecc. / iudicat rela
 tione et mjmomij ad cōiunctioⁿ dñi ad ecclesis tanq signu
 ad signatus, et propter hanc relatioⁿ appellari a paulo mag^m
 sacra^m. / et illud, hoc, demonstrare mjmom no cōiunctioⁿ.
 perpende oia et cōferat verba Pauli cū sac docti. damasceni.

Est q. An mjmom. hec qd sit indisolubile ut sacra^m est, et qd qd alij
 parte affirmat, ego credo negati^o magis vera, sicut neq alia sacra^m semia qd
 miserabilia ut sacra^m sunt / qd mjmom ratiū et no cōsumā. qd qd sit sacra^m
 disoluit^o p voti solenne / et qd mjmom. Ade et auq, et que fecerūt tunc qd
 indisolubilia et no sacra^m, ut nux loqm de sacra^m qd grās cōferūt. / vnde
 sēv mjmom. dico ē indisolubile ut cōiunctio nātis, et hoc ē illi peculiaris
 alior cōiunctio nātis, qui qd amoes, hoc dempto, sunt distabiles p volentia
 cōiunctio et rei pu. et rō peculiaris mjmom. semit^o et sine illius
 nātis. s. procreatione plis, nā ad hanc regē q mī et pī simul p
 et qd mulier p parte quinquagenaria, et postea sūt necē alij. zo. an
 ad educatioⁿ, qd hīs spatius solent Jais vivere, ideo p pectio debent
 cōiuges manere simul. / vnde dixi chiq, quos deus cōiuncti ēo no se p
 sēv cansq ab mēto quo deq cōiungit Jais mjmom, erat indisolubile. /
 sed qd dicit ad mjmom. infide lūm qd disoluit^o p cōiunctioⁿ omnis eorū
 ad fidem? dicit q tunc finis nātis. q est educare filios qd ad mores nātis
 cedat fini sup nātis, quā sēv mjmom. fidelius. s. educare illos in fide chiq
 ad finē sup nātis. s. bilitudinē, / vnde no disoluit^o p mjmom. quā ut qd cōiunctioⁿ
 ad fidē, dicit uxore fidelis, et si no dicit, no disoluit^o. /

quos deq cōiuncti ut
 auctor nātis. /

2us. Ad. Aug.

An ecc^a possit irritare nuptias clandestina licet non argue,
 rit^{us} de presentibus, constat. n. hoc non posse, quod fuerit vera et
 nuptias, quos autem deus coniungit, homo non potest separare, sed
 deficiat, non est questio de legitimatione maris, sicut in gra,
 libro prohibetur, sed de illegitimatione forme contractus, an po-
 ssit se facere irritos, diversa. n. hoc duo sunt, sicut si rex
 prohiberet nequis faceret emptionem uel venditionem excedens quin-
 gentos aureos, illegitimaet man emptionis et venditionis ex-
 cedens 500. aureos, sed si prohiberet nequis faceret contractum
 excedens 500. aureos clam et sine pu^{er}o instu^{er}o et testibus
 nullas man illegitima, sed forma, et oes contractus qui exa-
 dunt illam pecuniam quantitatem. hoc quod difficultis est, sed
 pro parte affirmatiua statuit^{ur} conc^o conc^o. talis

Ecc^a. Potest irritare huiusmodi clandestina matrimonio.
 Prohinc intelligi^{ur} est adiceendum in clandestinum tribus modis
 dici, et quod fit sine lic^{entia} et ministro ecc^{le}. ergo fit sine testibus
 quibus probari possit in iudicio, et quod fit sine Balneo seu procla-
 mationibus, et quod conc^o hoc fundat seu veritas illius fundat^{ur} in
 comodo ecc^{le}. si n. utilis est et necesse hoc irrita^{re} ecc^{le} si illas
 facere ecc^{le}, si autem non est utilis, non potest, ideo dicit conc^o in ca,
 ligi de oi nuptias clandestino cuiusvis acceptionis huiusmodi
 cuius irrita^{re} expedit ecc^{le}, quod aut expediat inferius dicit^{ur}.
 1. quod si suppono et nuptias posse considerari ut contractus quidam
 naturalis et ursacram^{entalis} est. 1. et ut contractus est, non est dubium,
 sicut n. lex civilis habet potestatem ad irritandum oes contractus cuius-
 vis generis sit, quod sui contractus est et in illius permissis,
 ita et ecc^{le}. cum non sui minoris potestatis ad necesse illius gubernan-
 tiam quod potest civilis. 1. - quod et ursacram^{entalis} est potest.
 2. quod Christus in hoc sacramento ^{instituit} fecit, quod iam ante non esset in lege

nō neq; mām neq; formā, sicut fecit in alijs sacra. sed tñ
aprobavit mīsmō. et dedit illi effectum sup̄naturā. s. grā. q̄
cū in re mīse illi addit quo ad illius eētiam, sed tñ quo ad
effectū, si eccl̄a p̄ iūritate illud ut cōtrahit est, et ut sacra
est. / Unde nō valet ratio aliquorū q̄ hoc aq̄. mouet ad
credendum nō posse eccl̄a illud iūritate p̄, dicit, eccl̄a suū nō
p̄ condere nouū sacra. ita neq; iūritate, / et p̄. q̄ iūritate
re matrimō. clandestina nō est iūritate eētiam sacra. sed
modus illat cōtrahendi, hōc aut p̄as est in eccl̄a. circa oīa
sacra. / et si vis ad huc, hoc ē iūritate eētiam sacra, dico
q̄ illud p̄ facere eccl̄a in hoc sacro sp̄aliter in quo mā et forma
s. cōtrahentes, subsunt iūritati eccl̄e. n. aliud est
eētiam mā et forma.

p̄. eccl̄a. addit vel tollit aliqua imp̄ta q̄ diuinum
vel impediunt mīsmō, ex quib; nō sequunt̄ tñ in cōmoda
et mala quā ex mīsmō nī clandestinis, q̄ melius poterit
hoc inter iūritantia cōnumerare, de p̄te per alia impedi
nec valet dicere concilium Lateranen. 2. tractauit hoc dicitur
et tñ nō illa iūritantia, sed tñ p̄as penas cōtra cōtrahentes
clanculus. s. sig. est hoc nō posse eccl̄a. / dico. n. hoc nō de
terminasse tunc concilium, q̄ credidit posse diuini p̄ penas tñ
in cōmodis, quā sequunt̄, sed si intelligisset hoc nō satis
futurū, certe hoc decreuisset.

neq; valet dicere quōs deus cōiungit homo nō separet, q̄
hoc cōcludit tñ de iam cōtrahit, nō de futuris. /

Cum euaristo. Amb. lib. de p̄na. Aug. lib. 2. cōtra Iulian. c. 1.
13. de mīse cōiugis. Hiero. c. 1. ad eph. appellant mīsmō
dica adulteria. Unde euarist. illo. c. 30. q. 5. nō voluit dicere
mīsmō clandestina nō ē mīsmō. sed malefici, et vult illud
presumere, et ille est modus loquēdi scōrū, suū malos cōtrahentes
solem; appellare infideles et hereticos. /

concil. ulonien. qd celebratur est anno 1536. parte. 7. cap. 43.
 sic nū. optandum ut canō Eucaristi Pontificiū concilio gnali veno,
 uer, tollant qd illa clandestina mōimō. que in uicij p̄uicij
 accipimus, ueneris potius qd dei cā. cōtrahunt, nā qd ex his clan,
 destimis mōimōijs mala subouiant, in aperto est. in terra uerū
 donat. ecc. de hoc p̄cipiat, si nō uita p̄p̄bia saltem sint, et
 p̄p̄ canonice, hoc est, excommunicatione. / Ex quibz uerbis q̄ tūc
esicō. p̄. q̄ cōcilij hoc credebat ecc. aut cōcilij gnale posse
uirtute huiusmodi mōimō. / 2^m. q̄ uideat expedire. / 3^m
q̄ intelligebat eucristi illo canone, aliter. 20. q. 5. ap̄p̄ere clan,
destinamōimō. q̄ sunt in uicij parentibz q̄. nō ē mōimō.

v f̄. resp^{ca} poterat uirtute mōimō. anteq̄ eēt sacra^m. / q̄. post. q̄
 poterat idem resp^{ca} cōtrahere. s. ecc. q̄. q̄ nō destrui aut in cō.
 nodat nās. / f̄. q̄ tunc multa mala nō possent tolli. q̄ ex clan,
 destimis sequūt. post q̄ mōimō. est sacra^m. que antea poterat
 tolli, uirtute illud, et ita melius est antea q̄ nunc. /

v f̄. q̄ possit illud uirtute ut cōtrahit est, et si p̄p̄s sint libere
 et legitime, q̄ p̄. q̄ p̄ uirtute quas cū q̄ alia donationes
 et si fiant a p̄p̄s legitimis, q̄ nō fiant cū sis aut filij
 cōditio. / in terra. que nō sunt cōditio. /

v f̄. et si q̄ possit se tradere alteri in p̄uitate uel p̄petuas
 uel ad p̄s stando in lege nās, resp^{ca} p̄. ex cā uirtute sup̄p̄s,
 modi donatio. / q̄. q̄ tradat se uirtute si nō fial lege
 traditio hoc uel illa modo. / si aut f̄. resp^{ca} nō p̄. tollere in
 cō. hōiū cōtractz, donatio. / venditio. / aut donatio p̄ mu.
 tationes, q̄ q̄ sine illis nō p̄. uiuere q̄. sōiū, p̄. tū
 hos uel illas ex cā, ita nō p̄. uirtute oīa mōimō. in cō, b̄ne
 tū que nō fiant sic uel sic.

v nota q̄ in alijs sacra^m. s. est mō que nō subest p̄lati ecc.
 sed nās, In mōimō. tū atq̄ p̄p̄ia subest ecc. p̄lati, et

ita si aut p[er] papa vel ecc[lesi]a facere q[ui] sacerdos aliq[ui]s dicit
verba absolucionis sup[er] petru[m], ibi no[n] sit sacra^m substituendo
a iurisdictione illius sacerdotis petru[m], et ita faciendo de
ma[n]u no[n] ma[n]u, ita e[st] p[er] facere q[ui] in hoc sacra^m faciendo
q[ui] p[ro]teritine, et clandestine no[n] sunt legitima ma[n]u ma[n]u
sicut neq[ue] co[n]sanguinei intra q[ui] gradus, et ita e[st] si p[ro]p[ri]a
forma .i. mutuo co[n]sensu, no[n] est ma[n]u ma[n]u, nec sacra^m
ut e[st] si quis p[ro]ffer facere de pane no[n] pane, aut de aqua
no[n] aqua, p[ro]ffer facere (mutando na[m] illo[rum] resp[ect]u) q[ui] sacer
dos dicens verba no[n] co[n]secrat nec baptizat. / notum aut[em]
est et in co[n]fesso apud o[mn]es q[ui] in ma[n]u ma[n]u: ex p[ro]p[ri]a ecc[lesi]a p[er]
mutare ma[n]u ex causa, ut gustide facit. /

v sicut in reb[us] nat[ur]alib[us], et si cas[us] inferior[um] a na[m] sua p[ro]ducit suos effect[us]
nat[ur]ales, ut ignis calorem, terra fugiditatem. q[ui] t[ame]n impediti a causis su
periorib[us], que si cu[m] illis no[n] co[n]currant, nullu[m] p[ro]ducunt effect[us]. Sic
et fit in moralib[us], q[ui] quis a na[m] sua h[ab]et o[mn]es similes liberi, ut p[ro]p[ri]a
nos ip[s]os tradere cui cu[m]q[ue] et n[on] o[mn]ia, t[ame]n si ca[us]a g[ra]tis. si co[n]sensu
reip[ro]p[ri]e ab[se]nt, nihil fit. hoc ducim[us] p[ro]p[ri]a illis q[ui] tenent q[ui] e[st]
repugnate repu[er]a in ecc[lesi]a p[ro]p[ri]a qui tradere sui potestate alteri.
hoc aut[em] falsu[m] est, et p[er] in o[mn]ib[us] alijs contractib[us] nat[ur]alib[us] a na[m]o
ut sup[er]ius dictu[m] est, quare e[st] no[n] valenti in mi[n]imo. / p[ro]p[ri]a g[ra]tis
vel ecc[lesi]a vel seculari o[mn]es contract[us] nat[ur]ales cuiusq[ue] na[m]o sunt ex
t[er]minis no[n] solum p[ro]ducere sub p[ro]p[ri]a, sed e[st] irritate ex causa. /
/ late[m]o[rum] h[ab]et hanc ma[n]u alibi disputata, vide ibi p[ro]p[ri]a -

Articuli de Sacramento Matrimonij per Theologos
disputari cepti die 17 February 1863

172

123

Prima Classis

1 Matrimonium non esse Sacramentum a Deo institutum, sed
ab hominibus in Ecclesiam inuentum, nec habere promissionē gratiae
2 Parentes posse irritare matrimonia clandestina nec esse uera Ma-
trimonia quae sic contrahuntur expediturq; ut in Ecclesia hinc
in futurum irritentur

Secunda Classis

3 Licere post repudiatam uxorem causa fornicationis iterum con-
trahere uiuenti priore uxore, erroremq; esse extra illam causam
4 fornicationis diuortium facere

Licere Christianis habere plures uxores, prohibitionesq; conjugiorum
certis anni temporibus superstitionem esse Tyrannicam ab
Ethnicorum superstitione profectam

Tertia Classis

5 Matrimonium non postponendum, sed anteponendum castitati
et Deum dare coniugibus maiorem gratiam, q̄ alijs

6 Licite contrahere posse Matrimonium sacerdotum occidentales non
obstante uoto uel lege ecc.^{ca} et oppositum nil aliud esse q̄ damnare
Matrimonium, posseq; omnes contrahere Matrimonium, qui non
sentunt se habere donum castitatis

Quarta Classis

7 Gradus consanguinitatis, et affinitatis descriptos Leuit. c. 18. pra-
cipue debere seruari, non plures neq; pauciores

8 Solam impotentiam coeundi, et ignorantiam contracti dirimere
contractum Matrimonium; causasq; Matrimonij spectare ad
principes seculares

liberum est inveniendum
liberum est inveniendum
liberum est inveniendum

liberum est inveniendum
liberum est inveniendum
liberum est inveniendum

liberum est inveniendum
liberum est inveniendum
liberum est inveniendum

liberum est inveniendum
liberum est inveniendum
liberum est inveniendum

liberum est inveniendum
liberum est inveniendum
liberum est inveniendum